

1956

SZOLNOK

60 ÉVE TÖRTÉNT
A forradalom emlékei

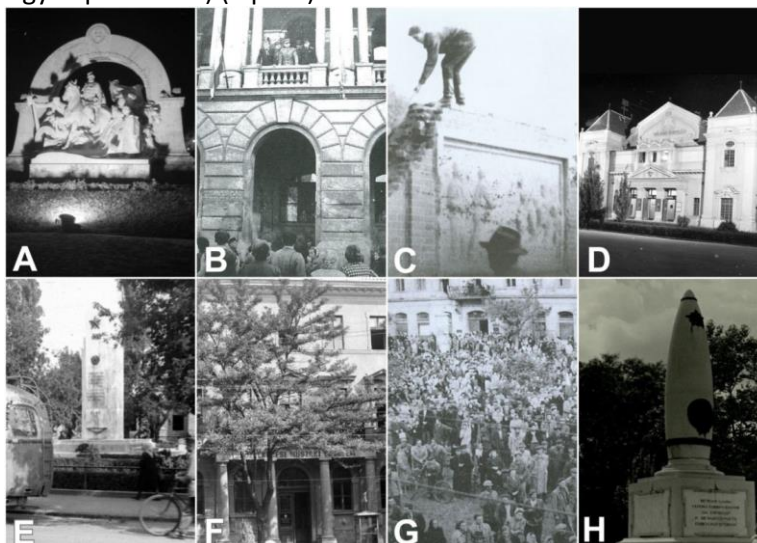
Helytörténeti vetélkedő középiskolások számára

2. online forduló - Javítókulcs

„...A szabadság ott kezdődik, ahol megszűnik a félelem.” (Bibó István)

1. Állítsa párba az események leírását a hozzá tartozó képekkel!

(Egy eseményhez egy kép tartozik.) (8 pont)

1. A szolnoki egyetemi kar diákgyűlésén forradalmi hangulat alakult ki
2. A Marica grófnő előadás félbeszakadt, Varga D. József elszavalta a Nemzeti dalt
3. Szabó „Floki” József beszél a tüntetőkhöz
4. Nagygyűlés
5. A Táncsics utcai szovjet emlékművet ledöntötték.
6. A ledöntött Hősök téri emlékművet végül légkalapáccsal zúzták össze.
7. Középiskolás tanulók megrongálták a felszabadulási emlékművet .
8. Megválasztották a Forradalmi Munkástanácsot.

1-F., 2-D ., 3-A. Damjanich János szobor, 4-G, 5-H, 6-E, 7-C, 8-B

- Forrás: <http://vfeke.vfmk.hu/00000034/>

2. Véleményed szerint mi bizonyítja, hogy Kálmán István, az MDP megyei első titkára, aki bár személyesen hívta össze október 26-ra a nagygyűlést és kezdeményezte a forradalmi munkástanács megalakítását, nem a forradalom oldalán állt? (5 pont)

Kálmán István, az MDP Szolnok Megyei Bizottságának első titkára személyesen kezdeményezte a forradalmi munkástanács megalakulását, hogy ezáltal biztosítsa a párt befolyását az események alakulásában. A megyei pártbizottság vezetői még ugyanezen a napon kérték a Szolnokon állomásozó szovjet csapatok készenlétbe helyezését. Kálmán István és a szolnoki pártvezetőség november 4-én, akárcsak korábban, október 26-án, ismét 180 fokos fordulatot hajtott végre és már a forradalmi tanácsok működésének korlátozására vonatkozó kormányhatározat megjelenése előtt felszámolta a megye forradalmi tanácsát.

- Forrás: http://vfeke.vfmk.hu/00000034/008.html#03_07

3. Nevezd meg a képen látható személyeket! (6 pont)

A.

I. A szovjet Forgószél hadművelet elindítása

B.

II. Az 1956. december 6-i magyar-szovjet vízilabda mérkőzés, amely a „melbourne-i vérfürdőként” vált ismertté a világsajtóban.

C.

III. 1956. október 26-án megalakult Szolnokon a Forradalmi Munkástanács

D.

IV. A katonai repülőtérre kikerkező civil tömeg megállítása 1956. október 26-án.

E.

V. 1956. október 26-án délelőtt a Városháza erkélyén a színház egyik művésze elszavalta a Nemzeti dalt

F.

4. **Állítsd párba a neveket és az eseményeket!** (6 pont)
(Egy eseményhez több név is tartozhat.)

Megoldás:

- A) Kablay Lajos – III, IV.,
- B) Dancsi József - III,
- C) Kautczky Ervin – V,
- D) Konyev marsall – I.,
- E. Kanizsai Tivadar –II.,
- F. Boros Ottó – II.

5. **Az interjú megtekintése után válaszolj az alábbi kérdésekre!** (6 pont)

(URL: <http://www.emlekpontok.hu/hu/vetito/interju-dr-kiraly-ferencsel>)

- A) **A budapesti egyetemisták és főiskolások miért a Bem szobrot jelölték meg az október 23-i demonstráció helyszínéül?** (1 pont)
a lengyelországi események hatására, a lengyel-magyar barátság jelképeként
- B) **A fővárosi felkelők egyik ellenállási központja a Tűzoltó utcában alakult ki. Ki volt a parancsnokuk?** (1 pont)
Angyal István (1928-1958)
- C) **Hogyan használták ki a forradalmárok a városi helyszínt a szovjet tankok elleni támadáshoz?** (2 pont)
barikádok építése, Molotov-koktél az emeletes házak ablakából, tűz alá vették a füstölgő tankból kiszálló szovjet katonákat
- D) **Mi lett a parancsnok sorsa a megtorlás során?** (1 pont)
1956. november 16-án letartóztatták, a népbíróóság 1958. április 17-én halálra ítélte, és 1958. december 1-én kivégezték

- E) Milyen körülménynek köszönheti Király Ferenc, hogy nem börtönözték be? (1 pont)
a nevét ismerő felkelők egy időben disszidáltak

6. Válaszolj az alábbi kérdésekre! (8 pont)

A) Ki volt Szolnok védelmi parancsnoka? (1 pont)

vitész Szathmári (Szathmáry) József

B) Milyen büntetést kapott a forradalom leverése után? (2 pont)

börtönbüntetésre, lefokozásra, kitüntetéseitől való megfosztásra és vagyonelkobzásra

C) Melyik utcában és mikor állítottak tiszteletére emléktáblát? (2 pont)

Táncsics utca, 2008

Ki volt a pesti forradalmi események szolnoki áldozata, akit a Petőfi Kör saját halottjának tekintet? (1 pont)

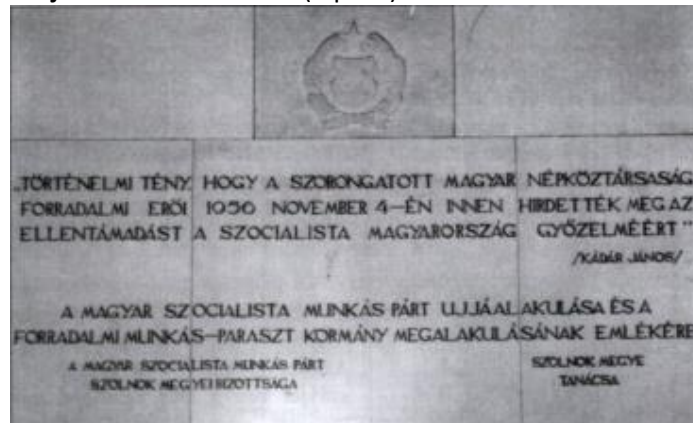
Kiss Ferenc (1926-1956)

Melyik utcában és mikor állítottak tiszteletére emléktáblát? (2 pont)

Kossuth Lajos út, 2010

- Forrás: <http://www.zounuk.hu/hu/wiki/szathmari-jozsef-emlektabl-szolnok>;
<http://www.zounuk.hu/hu/wiki/szathmari-jozsef-1908-1978>

7. A kép alapján válaszolj az alábbi kérdésre! (6 pont)

A) Hol állt az ábrán látható emléktábla? (1 pont)

Megyeháza

B) Mikor érkezett Szolnokra Kádár János 1956-ban? (1 pont)

1956. november 4-én délelőtt

C) Hol egyeztetett a helyi pártfunkcionáriusokkal? (1 pont)

MDP Szolnok Megyei Pártbizottság épületében, Beloiannisz út (ma Baross)

D) Milyen szerepet töltött be a Megyeháza 1956. november 4-6. között? (2 pont)

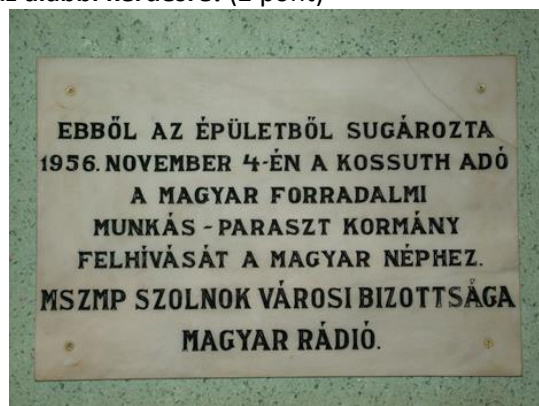
Szabad Nép szerkesztősége; ha a Kádár-kormány nem töltene be a Moszkvában nekiszánt szerepet, a Rákosi-féle politikusokból összeállított (pl. Andics Erzsébet, Berei Andor) árnyékkormány állt készenlétben

E) Miért nem tükrözi a valóságot az emléktáblák szövege? (1 pont)

Kádár János a Megyeháza épületében nem is járt szolnoki tartózkodása alatt

- Forrás: Cseh Géza: A Damjanich Rádió hullámhosszán. Szolnok, 2003.

8. A kép alapján válaszolj az alábbi kérdésre! (2 pont)

A) Melyik intézmény falán állt a II. ábrán látható emléktábla? (1 pont)

Magyar Rádió Szolnoki állomása (Kolozsvári út)

B) Miért nem tükrözi a valóságot az emléktábla szövege? (1 pont)

A Moszkvában megalakított Kádár-kormány megalakulásáról Ungvárról sugárzott rádióadásban számoltak be 1956. november 4-én hajnalban, Kádár János csak aznap délelőtt érkezett Szolnokra.

- Forrás: Cseh Géza: A Damjanich Rádió hullámhosszán. Szolnok, 2003.

9. A források tükrében válaszolj az alábbi kérdésekre! (6 pont)

Szolnok város szovjet katonai parancsnokának, 1. számú parancsa 1956. november 4. A reakció és az ellenforradalom erői október végén felkelést szerveztek Magyarországon abból a célból, hogy megdöntsék a népi demokratikus rendszert, likvidálják a munkásszövetség vívmányait, visszaállítsák a kapitalista rendszert. A szocialista országok között létrejött varsói szerződés alapján a magyar kormány a szovjet kormányhoz fordult segítségért az ellenforradalmi erők felszámolása, a rend helyreállítása érdekében a szovjet kormány eleget tett a kérésnek, csapatok megkezdték a rend helyreállítását, megakadályozták a fasiszmus újjászületését. Az ellenforradalmi felkelés szervezői 1956. november 4-én ártalmatlanná lettek téve és az ellenforradalom teljes felszámolása folvik. A munkások és parasztek törvényesen megválasztott helyi szervei megkezdtek a munkát a normális élet, a rend helyreállítása érdekében Szolnok városban. <i>Непаранесоломi hoгы:</i> 1. 1956. november 4-től Szolnok városban magyar ido szerint 17 ora 30-tól reggel 6 óráig kimenési ti-	lulmat rendelék el. A fent jelzett idő után a város területén minden forgalmat, közlekedést megtiltottok. Minden katonai alakulat, felfegyverzett csoport és a lakosság közül aki fegyverrel rendelkezik 1956. november 5-én 18 óráig köteles oadni a fegyvereit a Belügyminisztérium Szolnok megyei főosztályán— (Beloiannisz utca) aki a felzett időre nem adja le a fegyverét a Szovjet katonai röptőlítelő bíróság fog itélkezni felette. 3. A következő intézkedésig tilos minden gyülekezés, csoportosulás, színház, mozi stb. nem üzemelhetnek. 4. Felhívom Szolnok város lakosságát, hogy a parancsnoknak tegeven eleget és segítsen a rend fenntartásában. Az élelmiszer üzleteket tartásuk nyitva, biztosítsák a lakosság zavartalan ellátását. 5. Szolnok város szovjet katonai parancsnokának Fjedorov. ezredést jelöltem ki. A Szolnokon állomásozó szovjet csapatok parancsnoka ODYINCOV ezredes.	2. számú parancsa 1956. november 6. A város lakosságának munka és életrendszere megjavítása céljából parancsolom: 1.) 1956. nov. 6-tól Szolnok városban a kijárási idót megváltoztatni: este 19 órától reggel 6 óráig helybeli időszámítás szerint (21 órától reggel 8 óráig moszkvai időszámítás szerint.) 2. Az üzemek, vállalatok, tanulmányi vezetők és egyes polgárok minden náluk lévő fegyvert szedjék össze és adják be a katonai parancsnoknak legkésőbb 1956. november 7-én 24 óráig helybeli időszámítás szerint 3. Engedélyezem az üzemek, vállalatok és a városi forgalom munkáját. Szolnok város szovjet katonai parancsnoksága bizalmát fejezi ki, hogy a város lakossága minden kellőt megtesz, a városban a rend helyreállításában és fenntartásában, valamint biztosítja a lakosság kiszolgálását a városi üzemek és vállalatjai normális munkája által. A Szolnokon állomásozó szovjet csapatok parancsnoka Odincov ezredes.

A) Mivel indokolta a Kádár-kormány a szovjet csapatok beavatkozását? (2 pont)

nyugaton élő ellenséges elemek a nagybirtokosok és a tőkés hatalmát kívánják visszaállítani; külföldről érkezett fasiszta tisztek kezdeményezték a fegyveres konfliktust

B) –Milyen eszközökkel igyekezett a szovjet hadsereg visszaállítani a rendet és leszerelni a polgári lakosságot? (2 pont)

erődemonstráció, kijárási tilalom, fegyverek beszolgáltatása

C) Véleményed szerint miért volt szükség a fegyverek beszolgáltatási határidejének meghosszabbítására? (2 pont)

10. Szolnokon az ellenállás formái 1956. november 4. után (10 pont)

- Forrás: Cseh Géza: Válogatás az 1956-os forradalom levéltári dokumentumaiból. Szolnok, 2006.